Viscolul

Vasile Voiculescu

Era o iarnă uşoară, mai ales în sud, unde pe şesul încropit grîiele se vălureau în vîntul cu iz de Mediterană. Satele, amăgite, se pregăteau pentru arăturile de primăvară... Cînd, deodată, de cum anul scăpătă în făurar, se-ntoarse crivăţul, timpul se încrîncenă şi se porni pe ger cumplit. într-o singură noapte, Dunărea, acolo unde, lăţită, curge mai lină, se prinse; iar peste cîteva zile zăcea întreagă ferecată în obezi, de la Orşova pînă la mare. Oamenii intrară, cu vitele la un loc, în bîrloguri.

În schimb, fiarele şi contrabandiştii începură să hălăduiască nestînjeniţi. Vămile se desfiinţaseră. Lupii şi oamenii din Bulgaria treceau în haite uriaşul pod de gheaţă al fluviului, urcînd la noi după pradă. Grănicerii puţini, abia cîte doi într-un post, şi acestea aşezate la mare depărtare unele de altele, nu mai prididеau. Contrabandele şi nelegiuirile se ţineau lanţ. De la o vreme, orice pază se dovedi neîndestulătoare. Contrabandiştii răzbeau pe unde pofteau, se întîlneau cu tovarăşii de dincoace, aşteptînd doar să se înnopteze, ca să încarce sarea, petrolul, benzina, zahărul ori vitele furate şi le treceau dincolo. Uneori răpeau fete, jăfuiau cătune răzleţe, înlesneau fuga dezertorilor şi a celor ce se ascundeau de teama pedepselor. Grănicerii bulgari, binevoitori, închideau ochii, ba încă la strîmtoare le dădeau sprijin.

Lucrurile ajunseseră departe urît, mai ales la un cot al fluviului, într-un punct numit Baba-Săracă, unde satele bulgăreşti roiau de contrabandişti, hoţii se arătau ziua în amiaza mare şi bîntuiau malul nostru, îndrăznind să atace patrulele.

Aşa nu mai mergea. Comandamentul de la Bucureşti dădu ordine severe, îndoirea şi întreirea numărului oamenilor de pază, sporirea elementelor de legătură între pichetele presărate de-a lungul graniţei, cu porunci să se tragă oricînd şi în oricine, cu riscul oricăror incidente ce ar putea decurge.

În această împrejurare, de la compania de grăniceri din oraşul G... porni într-o dimineaţă geroasă o secţie de nouă soldaţi, cu un caporal şi un ser-gent-major, sub comanda unui tînăr sublocotenent, proaspăt ieşit din şcoală; cu totul doisprezece oameni, bine armaţi şi bine îmbrăcaţi, înzestraţi pentru orice întîmplare cu toporişte, lopeţi şi frînghii cu care să lege hoţii prinşi... Fiecare îşi ducea la şold săculeţul cu merinde şi sticluţa cu băutură.

În oraş începuse ninsoare. Afară, la cîmp, gerul spori şi numaidecît îi în-tîmpină crivăţul, care se umfla cu putere din ce în ce mai nebună. Valea Dunării trăgea ca un uriaş horn culcat pe pămînt de-a lungul ţării şi prin care alerga un fel de pulbere îngheţată, aspră şi înţepătoare, ca un nisip alb amestecat cu vîrfuri de ace, stînjenind vederea şi umplînd ochii de alice. Viscolul, înteţit, le împroşca mînios, şi ele se înfigeau în mantale, intrau în mîneci, pătrundeau prin chiotori, căutînd parcă pielea caldă. Dar oamenii, voioşi, cu căciulile trase peste urechi, mergeau împotrivă şi sporeau la drum. La început uşor, apoi din ce în ce mai greu. Curînd lumea toată se prefăcu într-un soi de vast paianjeniş alb, plin de vaere şi urlete, prin care ei trebuiau să pătrunză ca să-şi taie cale, opriţi din loc în loc de cîte o stavilă crîncenă ce li se punea o clipă proptă, apoi trecea vîjîind peste ei; era o undă imensă de vînt, tare ca un zid, repede năruit.

Cu mare anevoie, pîlcul ajunse şi se opri la Baba-Săracă, loc de întîlnire cu grupul de grăniceri ce trebuia să vie către ei din partea cealaltă. Dar aci nu găsiră pe nimeni. Se vede că ei întîrziaseră, scăpaseră ora hotărîtă, şi ceilalţi, îndreptăţiţi să nu mai aştepte, plecaseră înapoi de teamă să nu-i apuce noaptea.

Sublocotenentul se căzni să scoată ceasul şi nu izbuti.

- E prînzul mare, spuse caporalul, apărîndu-şi gura cu mîinile înmănuşate.

- Ba e trecut mult de prînz, cîrti un soldat. E dincolo de amiază.

- După ce cunoşti tu, mă grozavule, îl bruftului vagmistrul, îngrijorat să nu se descurajeze oamenii.

- După cum se strecoară lumina prin sita asta de zgrăbunţe, zise liniştit omul. Nu vedeţi că ea vine acum din dreapta, dinspre miazăzi, nu din faţă, de la răsărit, ca azi-dimineaţă... Curînd are să treacă, odată cu soarele, în spatele nostru...

- Ia închide-ți gura, firoscosule, că ți-o umple măzărichea. Domnule sublocotenent, se întoarse sergentul-major, eu zic să mîncăm. Pe urmă pornim mai departe. Pînă la postul nr. 3 mai sînt 5 kilometri. Îi facem cel mult în două ceasuri. Răspund eu...

Tînărul comandant dete din cap, și oamenii, bulgăriți între niște sălcii zbuciumate, clefetiră cîțiva pezmeți găsiți prin buzunare. N-aveau chef să umble în sacii de la oblîncuri, doldora de zăpadă încîlcită în ei.

Sergentul-major Costache Negrea își privea oamenii gînditor. Pîlcul fusese dat în seama lui, vechi militar și dibaci grănicer, om matur, energic, cu cap și experiență, hîrșit cu toate tainele și chichițele contrabandiștilor și mai ales bun cunoscător al meleagurilor dunărene, bătute de el în lung și lat. După liberare, cu cincisprezece ani de serviciu și pensie bunișoară, își pusese în gînd să se facă și el contrabandist. Dar în alt stil. Și era sigur că avea să ajungă departe. Om chipeș, cu trăsăturile feței largi și deschise, cu glasul sonor și hotărît, înalt și voinic, cîștiga de la început simpatie și încredere. Musca ce-și lăsase în bărbie, sub buza de jos, punea un accent și mai bărbătesc pe chipul limpezit de ochii mari, căprui, cu privirile arzătoare, pline de suflet.

Sublocotenentul Viorel Petre, căruia îi întinse bidonul cu coniac, îi fusese, în împrejurarea asta, agățat mai mult decorativ, ca să se facă plăcere celor de la București și ca să deprindă oarecum și el meseria de grănicer. Toată greutatea și răspunderea de comandant al expediției apăsa numai asupra vagmistrului Costache Negrea, care știa să poruncească, se pricepea să cîrmuiască și, la nevoie, să taie în carne vie.

La plecare, căpitanul 1-a luat deoparte și i-a spus:

- Negrea, în tine mi-e nădejdea, ai grijă de oameni. Să fii cu ochii în patru, să nu cădeți în vreo capcană. Tu dai socoteală de toate.

- Păi, domnul sublocotenent ? zîmbi el.

- Nu ne uităm noi la de-alde ăștia cu caș la gură și gîndurile în stele, urmă șeful. Tot tu trebuie să ai grijă și de el. Nu uita că este nepotul colonelului: să mi-l aduci întreg nevătămat. Ba, dacă îți vine bine, trece-i pe seamă vreo ispravă. Ne punem bine cu cei de sus.

- Sublocotenente, se adresă el acestuia, să ai toată încrederea în sergentul-major, care e militar încercat, e întreg numai devotament și pricepere. Astea spuse cu tonul: tu ești un papă-lapte, să faci bine și să asculți de vagmistru.

Tînărul puse mîna la căciulă și salută tăcut. N-avea nici o veleitate de comandant. Mergea pe cont propriu și pentru plăcerea lui. Era un băiat subțiratic, blînd și plăcut la înfățișare: nălțuț și bucălat, aducea a fată. Fără ambiții, visător, îndrăgostit de natură, scria necontenit versuri. În școală, un coleg îi împuiase capul cu frumusețile peisagiului dunărean, măreția amurgurilor de topaz topit, curgînd pe pieptul lat al Istrului, sălbăticia exotică a ostroavelor pline de flori și păsări nemaivăzute, minunile pescuitului, bălțile înstelate cu nuferi și înnorate de lebede, jungla de sălcii și răchite adăpostitoare de stupii albinelor sălbatice, așa că uneori cînd tai un trunchi te pomenești cu mierea neagră, curgînd ca din vrană... Încît toată vara sublocotenentul - și căpitanul îi înlesnise asta - o petrecuse în lotcă, bătînd cotloanele și tainițele malului, ca și ostroavele, după flori, pești și păsări, sub cuvînt că inspectează posturile. De multe ori îl însoțea vagmistrul Negrea, care începuse să-l îndrăgească pentru purtarea lui delicată, fără ifose de superior, cu care-l umileau toți ceilalți ofițeri.

Cît s-au odihnit la Baba-Săracă, vîntul și ninsoarea se schimbaseră. Nu mai împroșca alice. Acum un adevărat ciclon repezea în ei, din toate părțile, fulgi mari de zăpadă, adunați cocoloașe. Zarea, de jur împrejur și deasupra, se întunecase cu posomorîre. Năvălea cînd crivăț, cînd se învîrtejeau, bufnind în ei, zeci de alte vînturi din toate laturile, într-o grozavă încăierare. Totuși, porniră înainte... Mai mult bîjbîiau, cu ochii închiși, cu răsuflările tăiate, cu veșmintele cînd lipite de ei în față, cînd umflate, cînd plesnite și întoarse peste capetele lor, din spate. De la o vreme, nu se mai cunoscu pămînt, văzduh, amîndouă otova. Nu se mai deosebea nimic, nici loc, nici timp, amestecate toate într-un haos urlător.

- Bu... începu sergentul-major să spuie către sublocotenent, dar un pumn greu de vînt îi astupă gura, răzbindu-l pînă în fundul bojocilor și-l clătină ca o lovitură de box. Doar în gînd putu să-și mai urmeze întrebarea despre busolă.

Umblau acum în bobote. Nu mai știau încotro. Uraganul, dezlănţuit cu toate mîniile lui, îi lua pe sus și-i purta fără voia lor încotro vrea. Trombe uriașe de viscol îi prindea în mijloc, îi răsucea și-i zvîrlea afară ca pe niște înecaţi.

Cîte o explozie de furtună se spărgea lîngă ei, bufnitura îi asurzea cu trăsnet de canonadă și schijele de vînt îi plesneau, învineţindu-le carnea, scoţîndu-le sîn-gele din vinele obrajilor, stîlcindu-le plămînii sub presiunea aerului proiectat cu violenţă în piepturile bușite. Oamenii, asfixiaţi, trăgeau pe gură și nări, în loc de aer și văzduh, foloștine mari de zăpadă, intrate cu viteza proiectilelor.

Apoi viforul, parcă sleit de paroxisme, se ostoia puţin și se mulţumea să facă o horă de duhuri albe dănţuind împrejurul celor îngăduiţi o clipă să se adune la un loc și să răsufle.

Umblau, nemaiștiind nici de cînd, nici încotro, rătăciţi, încurcaţi într-o colosală mreajă sură de vînturi împleticite. Nu puteau vorbi unul cu altul. Cînd se prăvălea cîte un talaz năpraznic de viscol peste ei, gata să-i zboare, se prindeau de mîini, se încolăceau peste mijloc, se îndoiau toţi odată, snop, și abia așa scăpau.

Nu se gîndeau să poposească. Orice oprire le-ar fi fost mormînt, noianele de zăpadă atît așteptau, ca să se oprească în ei si să-i nămeţească. Dar așa, miscîn-du -se, tot mai izbuteau să se strecoare prin ochiurile goale ale viscolului și să scuture valurile ninsorii de pe ei.

Deodată, sergentul-major din coasta stângă a pâlcului căzu. Un iureş sălbatec îl lovise cu spăimîntătorul lui catapult de vîntoasă peste coșul pieptului, îi pusese piedică și-l trîntise cît era de voinic. Negrea vru să strige pe sublocotenent, dar nu putu. Se gîndi numai fulgerător la el, că-l lasă singur într-o cumplită cumpănă, și-l înfășură într-o ultimă sălbatecă grijă. Și nu se mai mișcă. E drept că era cel mai vîrstnic dintre ei, dincolo de patruzeci de ani, dar pînă atunci asta nu se simţise. Sublocotenentul de lîngă el își simţi mîna de care-ı ţinea vagmistrul liberă. Pregetă să strige, încercă să se plece și să-l ridice. Ceilalţi, trîmbă, îl tîrîră după ei mai departe. Negrea rămase acolo, cu arma sub el, repede schimbat în morman de zăpadă. Sublocotenentul gîndi doar un singur cuvînt, ivit în mintea lui la vederea grozavei scene: „teribil", cu care se îndeletnici mereu de aici înainte, morfolindu-l în gură: „teribil, teribil", clătinîndu-se.

Ceva mai departe, o altă gigantică icnire a orcanului izbucni din benzile albe și, ca o înfricoșătoare cataractă, îi turti, înhăţîndu-i într-un monstruos teasc de văzduh strivitor.

Inimile, cu sîngele tot gonit din toate părţile, năpădit în ele, zăboviră cîteva clipe din bătaie, smucite din loc. Caporalul din partea dreaptă a grupului, izbit de tăișul unei enorme lame de taifun, n-avu timp să ducă bine mîna la piept, unde simţise o străpunsătură de cuţit fulgerată pînă-n vinele gîtului, și se prăbuși din picioare, făr-un cuvînt. Sublocotenentul văzu, sau simţi numai, nenorocirea, nici el n-a știut bine. Se gîndi la arma celui pierdut: ar fi trebuit s-o ia. Dar nu-i mai păsa. Nu-l mai interesa nici măcar haotica poezie a cataclismului. Pașii îl tîrau automat, odată cu ceilalţi, mai departe, indiferent dacă înainte sau îndărăt.

Apoi începură să se răzleţească, nepăsători, singuri și uitaţi chiar de ei înșiși, în orbenia unui amurg apocaliptic, care-i înghiţea unul cîte unul în adîncurile gîtlejurilor lui de balaur cosmic, din care vărsa rafale de vînt veninos și îngheţat. Viscolul ajunsese culmea. În încleștările lui, firea întreagă se zvîrcolea cu mugetele și ţipetele trîmbiţelor judecăţii de apoi, și lumea, apucată de colosale convulsiuni, se zbătea într-un soi de isterie universală, posedată, călărită de toate legiunile vînturilor demoniace.

Trăiră totuși o ultimă aţîţare tulbure a tuturor puterilor din ei aţintite asupra primejdiei. Ajunseră la exaltarea nefirească, unică a supremei spaime, refugiaţi în piscurile necunoscute ale fiinţei lor stoarse de ananghie. Mai aveau un pas ca să salte dincolo, în neant.

Nu visau, nu slăbeau... Se dezlînau.

Sufletele, nu cugetele - nu mai aveau -, sufletele lor se desfăceau de ei, îi părăseau lucide, ca să se ducă în alte părţi, unele acasă, la cald, la părinţi, altele numai într-o grădină cu flori, lăsînd sleite acolo trupurile ajunse nefolositoare.

Sublocotenentul se întorcea la lotca lui însoţit de majorul Negrea, care-l călăuzea printre ostroave. Pierduţi, năuciţi, spulberaţi, din ce în ce se ștergeau... Și găsind alte alinări aiurea, tot mai moi, se lăsau pieirii.

Atunci, un glas puternic răzbătu pînă la ei. Răsună o comandă limpede: „Stai!", care-i deşteptă, şi din urmă se ivi şi îi ajunse sergentul-major Costache Negrea. Cum a putut să se scoale şi să se despotmolească, singur, sau ajutat de altcineva, nimeni nu 1-a întrebat. L-au primit cu însufleţire şi s-au bucurat. Înota prin nămeţi voiniceşte, scuturînd din cap şi umeri, şi vîntul nu putea să-i facă nimic.

- Drepţi!... porunci el.

Oamenii, ca prin farmec, se îndreptară şi se înţepeniră.

- Strîngeţi rîndurile!...

Şi ei se buluciră, nemaiţinînd seamă de opintirile vijeliei. Pîlcul decapitat îşi pusese capul la loc. Nu le păsa unde lipsise şi cum răsărise; îl ştiau vîrtos şi vrednic şi le era de ajuns.

Singur ofiţerul se gîndi că visează. Dar numaidecît îşi dete seama că e iar treaz, întors din aromeala cînd alunecase cîteva clipe cu lotca.

Acum simţea şi mai aprig, pînă la măduvă, muşcăturile gerului, bătaia cu vergele de oţel a crivăţului, carnea zdrobită de sforţările şi ostenelile împinse dincolo de marginile răbdării.

Nu... asta nu era moartea dulce, halucinaţiile celor ce pier îngheţaţi, plutind în viziunea unor fericiri cereşti. Şi îşi aminti de „Fetiţa cu chibrituri" a lui An-dersen urcînd din ger de-a dreptul în paradis. Pe cînd el, dimpotrivă, el se zbătea aici pe loc, ca şi mai înainte, în cumplita realitate a uraganului de zăpadă, în care Negrea, chemat de grija răspunderilor, intra din nou alături de ei şi lupta cu urgia care se pornea iar.

- Domnule sublocotenent, zise vagmistrul scurt, vă rog să-mi treceţi mie comanda. Sînteţi lăsaţi toţi în răspunderea mea.

Sublocotenentul dete învoire în gînd.

- Trebuie, urmă Costache Negrea, să ne alcătuim în formaţie de atac, adică în unghi, ca stolul de cocori împotriva vîntului; nu desfăşuraţi, ca acum.

Ofiţerul nu pricepea, majorul îl lămuri:

- Cu mine în vîrf, şi ceilalţi aşezaţi în rînduri, unul în spatele celuilalt, facem un fel de pană înfiptă în vifor, pe care-l străpungem. Şivoaiele vîntului tăiat în două ni se scurg apoi pe lături. Ca la apărătorile puse înaintea picioarelor de poduri, încheie el.

- Caporal! strigă apoi.

Sublocotenentul, în gînd sau tare - nu-şi mai amintea - îi spuse că acesta căzuse sub ochii lui şi n-avea să se mai ridice.

Negrea îi auzi glasul sau gîndul, că răspunse:

- L-am sculat eu şi i-am ordonat să mă urmeze. Hei, caporal, unde întîrzii ? Şi privi sever în urmă.

Din amarul vărsat înapoia lor, din mugitorul potop de vînt şi ninsoare, se desfăcu o umbră şi numaidecît caporalul Ilie Ţintoi făcu drepţi.

- Dezleagă frînghiile, îi porunci vagmistrul, că oamenii nu pot. Trebuie să-i ferecăm snop, la un loc. În acest timp zăpada se bulucea în ei, clădită troian, ca să se împrăştie iar sub groaznicele bubuituri de artilerie grea ale viforului tot mai înverşunat.

- Repede, repede! poruncea Negrea, descingîndu-se şi pe el şi pe alţii de funiile pregătite anume pentru prizonieri.

Deodată, viscolul, uimit parcă, se opri puţin, ca să-i privească, vrăjit.

- Treceţi în faţă, voi, Marine şi Iordache, şi cu mîinile-i vînjoase vagmistrul ţintui locului doi vlăjgani, cei mai înalţi din grup.

- Leagă-i cot la cot şi peste mijloace, cît mai strîns şi mai zdravăn.

Cît ai clipi, caporalul împlini porunca. Mîinile îi lucrau sprintene, degetele se mişcau îndeletnice, fără să le pese de gerul ce amorţise pe ale camarazilor.

- Vasile şi Ion, la rînd în spatele ăstora... Domnule sublocotenent, locul dumneavoastră este aici, între haidamacii ăştia, şi vîrî pe tînăr în mijlocul celui de-al doilea şir.

Ofiţerul simţi numai forţa din braţul lui Negrea, care-1 muta din loc în loc. Pe el însă nu-l putu prinde şi apuca: îi aluneca din pipăitul lui nimicit de ger. Cei trei inşi, îndesaţi unul în altul, fură încătuşaţi cot la cot şi peste brîie.

Cu ceilalţi cinci soldaţi rămaşi făcu un al treilea şir, aşijderi înlănţuiţi cu funii, între ei, pe care-ı înghesui în dosul celorlalte două. Pe urmă îi împleti pe toţi împreună, înnodînd şirurile de oameni între ele, cu frînghii petrecute acum de la soldatul din faţă, prin cel din mijloc, la cel din spate, încrucişate cu celelalte legături pe lat. Ca să-i alcătuie cît mai grabnic, treceau amîndoi slobozi peste orice piedică, pătrundeau nestînjeniţi printre cei ce, odată legaţi, se iţeau prin ochiurile reţelei, se strecurau de-a dreptul ca nişte năluci prin nodurile dintre trupurile ferecate, sau poate chiar prin trupuri, ostaşii nu-şi dau bine seama şi nu se uimeau: era ceva firesc atunci, cerut de urgenţa deznădăjduită a împrejurării.

Oamenii stau acum prinşi ca o singură vietate în ochiurile unui năvod de funii din care nimeni nu mai putea ieşi, dar şi nici unul nu se mai putea pierde.

De-ar fi căzut cineva, falanga îl ţinea drept şi-l ducea cu ea înainte. Numai toţi odată ar fi putut fi doborîţi, şi asta era mai greu.

Totul s-a petrecut uimitor de repede, sub şarjele desperate ale viforului, care, înciudat, se pornise mai aprig.

- Eu mă aşez ca bătrînul cocor în vîrf, călăuză, spuse Negrea, şi trecu în faţa celui dintîi şir. Tu, Ilie, porunci el caporalului, treci în spate, ariergardă, în dreptul domnului sublocotenent, ca să-l aperi. În cîteva ceasuri sîntem îndărăt la cazarmă. Răspund eu. Cum v-am luat, aşa trebuie să vă dau în primire... Înainte, marş!

Şi alcătuirea asta porni în hăul orbitor şi asurzitor al viscolului, ca un animal monstruos, îndîrjit de cumplitele avalanşe de plesne şi bătăi ce curgeau peste el din toate părţile.

Mergeau... şi nu se mai sinchiseau încotro. Ştiau numai că acolo, în fruntea lor, cîrmuieşte sergentul-major Negrea, şi înapoi veghează caporalul Ilie Ţintoi, care trebuie să-i scoată la liman: altfel răspund.

Mergeau... şi în mers adormeau. Se deşteptau în grozave detunături, fără să poată deschide ochii, umflaţi şi sîngeraţi de usturimile vijeliei. Moţăiau cîţiva

paşi şi iar adormeau, tîrîndu-se prin mijlocul unei enorme bătălii cu stihiile răsturnate, care, învrăjbite, îşi schimbau din clipă în clipă tactica şi armele.

Aci, cavalcade nechezătoare de valkirii, cu plete fuioare de viscol măturînd cerul, îi străpungeau cu grindini de lănci şi săgeţi repezite din apus.

Aci, cohorte de arhangheli polari scăpate din infernurile Nordului îi izbeau în dos cu aripile lor de gheaţă flexibilă.

Cînd abisurile opace din faţă îi mitraliau, cînd îi şfichiuiau, cu şuiere înfricoşătoare, averse de cnuturi ardeiate lungi de-o poştă, sau îi retezau din dreapta tăişuri de coase năpraznice, ascuţite necontenit pe arcerele crivăţului scrîşnitor.

Pentru ca apoi, la un semnal de răcnet îngrozitor, să le dea asalt toate deodată la un loc. Dar cele mai cumplite erau suflurile exploziilor de nevăzute bombe încărcate cu aer lichid îngheţat, care cu trăsnete îi încovoia pînă lîngă pămînt.

Lungă, chinuitoare, nemaisfîrşită tîrşîire cu poticneli, opintiri şi iar poticneli.

Dar domnul vagmistru nu îngăduia cu nici un chip cît de mic popas. Mereu de strajă în vîrful formaţiei, poruncea şi viscolului din faţă, pe care el, ca o carenă vie, îl despica vîrtos cu pieptul deschis, comanda şi oamenilor dinapoi.

Uneori, ghicind amorţeala, paralizia voinţei ofiţerului, căuta să-l trezească şi să-l mîngîie.

- Lasă, domnule sublocotenent, striga el peste capul furtunii, fără să-i pese de căluşul ce-i punea viscolul, acum vine primăvara. Ieşim iar cu lotca după nuferi şi crini în bălţi. Vă aduceţi aminte de lanurile de stînjeni sălbatici ? Dar bolţile curpenilor înfloriţi, agăţate cu zorele sălbatice, pe sub care treceam urmărind de departe lebedele ? Şi teii din ostrovul mierlelor ? Ca mîine ne întoarcem la ele...

- Caporalul Ilie!

- Ordin.

- Cum e acolo, în spate ?

- Este bine, să trăiţi. Fiţi fără grijă.

Glasurile lor găurind pîslele învîrtejite ale furtunii se auzeau prin tot huietul oceanic al văzduhului turbat.

După cîteva șovăiri și încercări, Negrea găsise și apucase direcţia ciclonului: îşi potrivi trîmba de oameni aşa ca să i-o ducă vîntul puţin pieziş dinapoi, ca pe o corabie fugind înaintea furtunii.

Curînd, sau cu mult mai tîrziu - nici unul n-a ştiut să spuie - vagmistrul strigă:

- Am ajuns!

Se aflau între niște troiane uriașe ca niște movile de zăpadă, clădite peste ceva de dedesubt. Între ele, oarecare linişte, şi larma puţin mai stăvilită.

- Casele! Intrăm în oraş... arăta bucuros călăuza. Uite şi cazarma! Adevărul era că nu se mai cunoştea decît o nămestie albă ca o căpăţînă de

deal oblu, pe care, sus, se dau peste cap vîntoasele, spulberînd fumuri subţiri de zăpadă. Pereţi, acoperiş, uși, strașini, tăinuite, îngropate în zidăria de nea bătătorită de maiurile vijeliei, în chip de cetate înaltă.

- Ei drăcie! bodogăni vagmistrul, vorbind singur. Pe unde intrăm acum ?... Nici măcar o crăpătură în partea asta. Nămeţii au astupat totul. Ilie, să-i dăm ocol și să ieșim în latura dincotro suflă crivăţul.

În coasta de răsărit, adevărat, bătătura era aproape stearpă. Aci zăpada nu se putuse aciua o clipă de răul vîntului furios, care nu-i da răgaz să se așeze, ci nu-maidecît și necontenit o sufla dincolo peste acoperișul copleșit.

- Ilie, ia lopata și desfundă colo...

Numaidecît caporalul descoperi pragul și ţîţînile unei uși... Vagmistrul bocăni cu cizma în lemnul îngheţat.

- După mine, băieţi! Şi Negrea, săltînd cu umărul fiarele înţepenite, deschise... Se treziră într-o încăpere nedeslușită, întunecată. Desfă-i, Ilie, ca să se poată culca.

Nu-i mai deznodară, ci tăiară cu cuțitul frînghiile îngheţate, despărţind doar oamenii care rămaseră cu căpătîiele și curmeiele funiilor atîrnate de coate și de mijlocuri.

Faţă de cumpăna prin care trecuseră, aci se simţea o ușoară boare călduţă. Pereţii și ferestrele, căptușite pe afară cu stînjeni de zăpadă groasă, îi apărau de mîniile care-i zdrobiseră și de vacarmul ce-i înnebunise și care acum se auzea ca înfundat în depărtări.

O destindere, o dulceaţă, o moleșeală de copil mic pus la sînul mamei îi cuprinse. Ochii lor îndureraţi se puteau deschide măcar să clipească și să-și scuture lacrimile.

- Domnule sublocotenent, dumneavoastră așezaţi-vă aici lîngă sobă. Și Negrea, luîndu-l de subţiori, îl puse lîngă o vatră albă și caldă.

- Voi, îndemna el oamenii, lungiţi-vă aici în patul ăsta lung, plin cu paie. Care nu aveţi loc, treceţi lîngă domnul ofiţer.

- Îţi mulţumesc, dragă Negrea, ne-ai scăpat viaţa, rosti cu glas stins tînărul. Te rog culcă-te și dumneata lîngă mine. Ești istovit...

- Nu pot, domnule sublocotenent. Eu și caporalul trebuie să ne întoarcem, În zăpăceală ne-am uitat armele. Ne ducem să le luăm din zăpada unde au căzut.

Motivul i se păru sublocotenentului foarte serios, nu mai stărui și îndată alunecă în somn adînc. Oamenii se trîntiseră și căzuseră, plumb, care pe unde apucară. Nimeni nu i-a văzut cînd au ieșit, ușa se închisese, veriga se așeză la loc.

Peste treizeci și șase de ceasuri, cînd viscolul se ostoise, gospodarul Ganciu Kola din satul Beşliţa, din Bulgaria, la şapte kilometri depărtare de Dunăre, îndrăzni să iasă din casă, după ce cu multă caznă izbutise s-o desfunde dintr-un gorgan de nea. Cea dintîi grijă a lui a fost să se ducă la grajd. Avea vite care flămînzeau și însetau închise acolo de trei zile încheiate. Nu băgă de seamă la început că intrarea fusese dichisită și că veriga s-a lăsat scoasă fără mare greutate. Deschise ușa. Ziua năvăli cu lumina înăuntru. Animalele îl simţiră și se mișcară, lihnite... Ganciu intră și înaintă; clipind, se opri și căscă gura: acolo, alături de vite și între picioarele lor, zăceau pe paie niște momîi înfofolite în straie de pe care încă nu se scuturase zăpada. Unii lungiţi în ieslea încăpătoare. Nu se mișcară. Păreau morţi. Bulgarul se sperie. La început vru să fugă, să

strige... Își luă seama: cine putea să-l audă și să sară ? Satul era înmormîntat în nămeți. Privi mai cercetător și ascultă. Se auzea cum sforăie. Nu erau deci morți. Atunci tîlhari ? Hoți de vite prinși de viscol ? Ce să facă ? Lucrul cel mai cuminte era să alerge la jandarmerie. Dar cum? Toate ulițele erau înfundate. Ar fi trebuit să sară din acoperiș în acoperiș pînă acolo.

Vitele se uitau la el și mugeau ușor... Cereau mîncare și se mirau că nu le dă. El pivi și ascultă din nou. Oaspeții nepoftiți dormeau buștean, nu se prefăceau. Se hotărî să îngrijească mai întîi de dobitoace. Se strecură binișor în pod și dete jos fîn, priveghind ce se întîmplă și gata s-o zbughească. Adormiții nu se clintiră. Ieși apoi și se întoarse cu căldările de apă, pe care le puse lîngă ușă, ca la nevoie s-o poată încuia peste cei dinăuntru. Vitele se apropiară și se adăpară pe rînd.

Ele umblau încet, grijulii să nu calce oamenii ce se odihneau printre ele... Vaca bălană, culcată în fund, nemișcată pînă atunci, se sculă și ea greoaie, abia ducînd puiul din burtă... Omul care dormea ghemuit în ea, la cald, ca pe o vatră, se rostogoli și se trezi. Căscă. Se întinse, deschise ochii. Era sublocotenentul. Se ridică apoi în șezut și privi curios de jur împrejur. Nu se dumirea deloc. Repede își aminti de toate. Ar fi trebuit să se găsească în odaia cea mare a cazarmei, unde-i vîrîse sergentul-major. Și acum cine-i strămutase în alt loc necunoscut ? Se ridică în picioare. Bulgarul nu mai așteptă, țîșni afară, trase ușa și o încuie... Apoi alergă să ia toporul, pușca... Dar îi fu teamă, prea erau mulți vrăjmași. Tot la jandarmi trebuia să răzbească.

Sublocotenentul rămase în întuneric. Dar cu încetul ochii i se obișnuiră și el prinse să zărească prin întunecimea odăii, unde se mișcau umbrele vitelor... Nu pricepea; înciudat, strigă. Nici un ostaș nu răspunse. Bîjbîi și găsi pe unul de lîngă el. Îl apucă de braț și-l zgîlțîi... Dormea încă și abia îl deșteptă.

- Scoală, Iordache!

Omul se trezea greu și nu se deslușea...

- Haide, scoală-i pe toți, porunci ofițerul. Și nu se lăsă pînă ce nu-i trezi, unul cîte unul.

Oamenii căscau, se ridicau, își trosneau oasele, se trînteau la loc, se-ntorceau pe partea cealaltă. Cîțiva se treziră de-a binelea. Ofițerul izbutise să scoată lanterna și le-o puse aprinsă în ochi...

- Unde sîntem noi, mă băieți ? întrebă el plin de neliniște.

- În cazarmă, domnule sublocotenent, răspunseră unii.

- Asta e cazarmă ? izbucni el. Voi nu vedeți ? Uite, vite, iesle, bălegar. Negrea ne-a închis într-un coșar.

- Nu se poate, domnule sublocotenent. Domnul major Negrea are grijă de noi și răspunde, îl întîmpină unul aproape certîndu-l.

- Dacă e așa, unde-i acum ? Ne-a lăsat singuri. Ne-a părăsit și el, și caporalul. Grănicerii se uimiră. Așa era, gradații nu se găseau lîngă ei.

- S-o fi dus după ajutoare, își dete cu părerea cel mai isteț. Să-i așteptăm.

- Pînă atunci să mîncăm ceva, că m-am upit de foame, propuse altul.

Se desfăcură deci, mai întîi, de frînghiile ce-i înfășurau încă, cotrobăiră sacii cu merinde, ronțăiră pezmeții tari ca cremenea și conservele înghețate bocnă. Gîlgîiră lung din bidoanele cu rachiu. Se ospătară bine și iar se culcară.

Numai sublocotenentul nu putea sta locului. Umbla în lung și în lat mă-surînd încăperea, ocoli vitele, dete cu pumnii în pereți, erau de bîrne. Bătu în ușă și o zgudui, se arăta solidă și încuiată pe dinafară. Nu mai încăpea îndoială, se găseau închiși într-un staul.

Un fel de panică îl cuprinse. Ascultă cu tot ascuțișul auzului la pîndă. De afară nu se mai auzea nimic. Viforul încetase. Și el vrea cu orice chip să iasă, să scape de acolo, unde simțea sigur o primejdie.

Sculă iar cîțiva ostași, cu porunca să spargă ușa... Toți se împotriviră cu tărie.

- Nu se poate, d-le sublocotenent. Dăm de bucluc. Stricăm efectele statului... Trebuie să așteptăm pe domnul vagmistru Negrea. El e tatăl nostru.

La amintirea lui Negrea, ofițerul se mai liniști. Și o lungă așteptare se întinse iar peste ei, învrîstată cu somnuri adînci, apoi mîncare și iar somnuri.

Tîrziu, un zgomot, mai puternic decît un rîcîit, la uşă, care se crăpă sfioasă, încet-încet şi cu mare băgare de seamă; un ostaş scăpată strecurat înăuntru, apoi altul şi altul, toţi cu armele întinse. Noii-sosiţi nu zăreau, veniţi de la lumină, deocamdată bine, dar cei dinăuntru îi vedeau desluşit şi se bucurară.

- Vedeţi, domnule sublocotenent, tot la cazarmă sîntem. Uite, camarazii vin să ne scoată.

- Domnule sergent-major Negrea, sîntem aici! răcni voios unul din ei. Dar Negrea nu se arătă. Îi înconjură îndată un lanţ de soldaţi muţi, în uniforme verzi, cu puştile în bătaie: jandarmi bulgari.

- Coi şţe vie ? se răsti cineva dintre ei, un gradat de bună seamă, somîndu-i ameninţător şi aşteptînd încruntat cu degetul pe trăgaci.

Sublocotenentul nu înţelegea limba în care li se vorbea, dar pricepu îndată situaţia : rătăciseră şi intraseră în ţară streină.

- Ce spune ? se adresă el oamenilor săi.

- Zice pe bulgăreşte că cine sîntem, tălmăci unul.

- Întreabă-i unde ne aflăm, porunci el.

- Căcvo tersite tuc?...

- Spuneţi voi mai întîi ce căutaţi aici, hoţilor, izbucni bulgarul.

- Povesteşte-le cum am ajuns la ei, fără să ştim şi să vrem.

Dar bulgarii, încăpăţînaţi, înjurau mînioşi, refuzînd orice încercare de lămurire.

Soldaţii noştri, ştiindu-se nevinovaţi, şedeau şi primeau toate, miraţi, dar liniştiţi. Ceea ce dădu îndrăzneală jandarmilor să-i apuce şi să-i facă prizonieri, fără împotrivire. Aşa e rînduiala.

A fost pricină mare de tămbălău diplomatic şi politic, chiar cu burzuluiala militărească, între cele două ţări vecine. Încălcarea teritoriului bulgar de către trupe româneşti înarmate, cu un ofiţer în frunte. Atac mişelesc împotriva jandarmilor bulgari, care, apărîndu-se eroic, au capturat pe inamicul îndrăzneţ... etc, etc.

După o droaie de schimburi de telegrame şi note, anchete, convorbiri şi paraconvorbiri, conflictul s-a aplanat, prizonierii fură puşi în libertate după împlinirea formalităţilor de rigoare şi predaţi autorităţilor româneşti, la punctul de vamă G...

Aici alte anchete, şi mai plicticoase. Povestea lor, spusă la fel, de ofiţer şi de fiecare soldat cercetat în parte, fu oficial primită şi crezută. Ca să se dreagă înfruntarea şi ca să ne luăm şi noi satisfacţia, grănicerii fură înălţaţi la rangul de eroi, brutalizaţi de bulgarii duşmănoşi, cu care s-au purtat mai mult decît cavalereşte... etc, etc.

Rămînea însă neexplicată enigma sergentului-major Negrea şi a caporalului Ilie Ţintoi. Unde şi pentru ce dispăruseră. După ce se purtaseră cu atîta pricepere şi devotament.

Toţi îşi dădeau cu părerea că dezertaseră amîndoi, de teama răspunderii, şi rămăseseră ascunşi în Bulgaria. Semnalmentele lor fură trimise tuturor autorităţilor poliţieneşti de acolo.

Numai sublocotenentul Viorel Petre credea altfel şi altceva. Nu spunea ce anume. Cerea însă foarte stăruitor îngăduinţă şi soldaţi, ca să facă el personal nişte cercetări speciale la Baba-Săracă.

Fu socotit nebun. Dar cum ameninţa că pleacă singur, i se făcu gustul.

Ieşise iar soarele. Pămîntul se ascundea sub zăbloc de zăpadă, ici afinată, colo spulberată, în unele locuri grămădită troiene, după toanele vîntului şi ale piedicilor ce-i stăteau în cale.

Sublocotenentul Viorel Petre cu o poteră de soldaţi luă în cercetare postată cu postată tot cuprinsul, împrejurul şi dincolo de punctul Baba-Săracă. I se întipărise scena cînd căzuse sergentul-major Negrea şi ţinea bine minte că atunci viscolul îi bătea în urechea stîngă. Se călăuzi după direcţia asta, prubuluind timpul şi numărînd paşii, refăcuţi acum din nou în amintire, de la popas înainte.

La două sute de paşi dăinuia un troian mare, moşoroit peste o piedică. - Aici! porunci el.

Lopeţile descoperiră pe vagmistrul Negrea. Nu se clintise. Sta lungit cu faţa în jos, cum căzuse, cu arma sub el. Soldaţii îl dezgrădiniră şi-l curăţară de zăpadă.

Ceva mai departe, sub alt morman, descoperiră pe caporal. Ilie Țintoi scăpase arma din mîna dusă spre inimă... și zăcea prăbușit într-o rină, cu o grozavă suferință pe chip. Camarazii îl scuturară de ninsoare şi-l așezară lîngă sergentul major.

Amîndouă leşurile odihneau acum alături pe un linţoliu alb, întins cît valea Dunării.

Sublocotenentul îngenunche, dar nu pentru o rugăciune. Cu mîini lacome, el descheie, pipăi și căută întîi pe Negrea, sub manta. Soldații crezură că ofițerul a înnebumit de-a binelea. Funia cu care majorul la plecare se încinsese peste tunică și cu care-l înfășurase pe el cînd alcătuise în vifor falanga, funia lipsea.

Fără șovăire, sublocotenentul trecu la cellalt mort. Smuci mantaua, desfăcu în lături pulpanele țepene de ger, ca un profanator. Nici caporalul nu mai avea frînghia cu care plecase din cazarmă. Amîndouă se aflau în altă parte... Ancheta găsise și reconstituise unsprezece funii, cu care cei doi dezertori legaseră oamenii: două ale lor și nouă ale soldaților. Sublocotenentul nu luase nici una.

Îngenuncheat asupra lor, Viorel Petre nu se mai sătura privindu-i, de astă dată pentru o altă nepipăită cercetare... vorbea cu ei, vorbe de gînd, așa cum făcuse cînd, într-o supremă, misterioasă încordare, închegaţi din arzimea dragostei și a devotamentului, ei îl ocrotiseră și-l scoseseră din ţinuturile morţii.

luni, 31 mai și marţi 1 iunie 1954